

הקהל – הטף, השמיטה והעם

ראשי פרקים

- א. מקץ שבע שנים
- ב. מי ומי ההולכים
- ג. לפום צערא אגרא
- ד. וה' האמירך היום
- ה. קודשא בריך הוא, שבת וישראל - חד הוא
- ו. שבת הארץ
- ז. לכו ועשו סוכה
- ח. מקץ שבע שנים... בחג הסוכות...
- ט. ליתן שכר למביאיהן

בפרשת הקהל מתוודעים אנו אל אחת המצוות המיוחדות והיחודיות שנצטוינו בהן. מעיון בפרטיה של מצוה זו, דולים אנו פנינים נפלאים המורים על הקשר בין עם ישראל לבורא העולם. במצוה זו בא לידי ביטוי הקשר העמוק הלז, שבו מכתירים ומייחדים אנו את השי"ת כאחד ויחיד בעולם, והקב"ה מכריז ומתפאר בנו כעמו היחיד "גוי אחד בארץ".

א. מקץ שבע שנים

במשנה תורה (דברים לא, י-יג) מצוה משה את עם ישראל במצוה המאחדת את העם לעלות לירושלים ולשמוע מפי המלך את דברי התורה, וכה מפורשים הדברים בתורה: "ויצו משה אותם לאמר, מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה, בחג הסוכות, בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר - תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם".

כל עם ישראל, נצטוו להקהל יחדיו אחת לשבע שנים, לאחר שנת השמיטה, בשנה השמינית, שהיא השנה הראשונה של השמיטה הבאה. המועד לקיום מצוה זו - חג הסוכות. כך עפ"י סוטה מא ע"א.

הרב ישראל מאיר לאו

יש להתבונן בעיתוי המיוחד בו נצטוו בני ישראל לקיים את מצות הקהל. מדוע דוקא מקץ שבע שנים? ואם כבר אחת לשבע שנים, אזי למה להמתין לאחר שנת השמיטה?

זאת ועוד, מדוע נבחר חג הסוכות דווקא לעת אסיפה והקהל? האם לא היה נכון יותר לקבוע מעמד עילאי שכזה, ליום קבלת התורה - בחג השבועות, או אולי בחג הפסח, יום מועד צאתנו מארץ מצרים?

ב. מי ומי ההולכים

התורה מפרטת על מי מוטלת החובה לבוא ביום זה ולשמוע את דברי התורה הזאת: "הקהל את העם, האנשים הנשים והטף וגרך אשר בשעריך". התורה מטילה את החובה על כל עם ישראל. כל משפחה ומשפחה, על טפיה ונשיה, ילדיה ובחוריה, זקניה וקשישיה לבוא ולהתאסף ביום הקהל לשמוע את דברי התורה אשר ציוה ה'. הכתוב אינו מסתפק בהטלת החובה על כל איש ואשה, זקן ונער, לבוא ולהתלכד ביחד עם כל העם בבית ה'. אלא מוסיף ומנמק מדוע עליהם להתאסף עד כדי כך, ומה מטרת האסיפה: "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם, ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" (דברים לא, יב). זו המטרה. אחת לשבע שנים עליכם להתאסף כל איש ישראל, הוא משפחתו וקרוביו, וגם הגרים, במטרה אחת ויחידה, כדי להגיע לכלל יראת ה' ושמירת מצוות התורה וחוקיה.

בענין זה, יש להרחיב ולהבהיר. מדקדוק לשון המקרא מתחוויר שישנה חלוקה חדה באופן בו מגיע עם ישראל אל המטרה העיקרית של יראת ה' ושמירת תורתו. שכן הכתוב אומר: "למען ישמעו ולמען ילמדו" - משתמע שחלק מן העם לומד את דברי התורה, והחלק האחר שומע את הדברים, וכתוצאה מאמצעים אלו - שמיעה ולימוד, מגיעים אל התוצאה הסופית: "ויראו את ה'... ושמרו לעשות את כל דברי התורה". הדברים מפורשים ברש"י (דברים לא, יא), ומקורם בגמ' חגיגה ג ע"א: "האנשים - ללמוד. הנשים - לשמוע".

הנשים שאינן חייבות במצות לימוד התורה, כפי שלמדו חז"ל בקידושין כט ע"ב מן הכתוב: "ולמדתם אותם את בניכם" (דברים יא, יט), בניכם - ולא

הקהל - הטף, השמיטה והעם

בנותיכם. מכיון שאינן חייבות בלימוד תורה לכן גם במצות הקהל חלה עליהן החובה רק לשמוע את דברי התורה.

לעומתם, הגברים שמצווים בלימוד התורה, לגביהם נקט הכתוב לשון: "ולמען ילמדו..." שכן בנוסף לשמיעת הדברים, שבה נצטוו גם הנשים, נתוסף חיוב מיוחד על הגברים - לימוד התורה. ללומדה, להבינה ולקיימה.

ג. לפום צערא אגרא

אלא שכתוצאה מכך שהתורה פירטה ונימקה את האמצעי שעל ידו כל חלקי העם, האנשים והנשים, יכולים וחייבים לחתור אל המטרה - יראת ה' ושמירת מצוותיו; תמהים אנו, מה ראתה התורה לצוות שגם הטף יכלל בין אלו שחובה עליהם להיאסף עם כל ישראל ביום הקהל.

וכפי שתמה ר' אלעזר בן-עזריה בדרשתו בגמ' בחגיגה ג ע"א: "אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע - טף למה באין?" והשאלה מהדהדת בעוצמה! אילו היתה מצות הקהל חוק, ללא טעם וללא נימוק, שבו ציוה ה' על כל בני ישראל לעלות אל בית ה' - ניחא. אין לנו להקשות ולהרהר אחר ציווי של הקב"ה.

אולם, במקרה זה התורה מבארת בצורה הברורה ביותר את הסיבה והתכלית, את המטרה ואת עיקרה של מצוה זו, ואם כן עולה השאלה: האנשים באים כדי ללמוד את דברי התורה, הנשים באות לכל-הפחות כדי לשמוע, וכולם יחד עתידים על ידי כך לירא את ה' ולשמור תורתו. אם כן, הטף למה באין?

הלוא אצלם אין כל סיבה הגיונית שישתתפו באסיפה זו, שכן אינם בני לימוד, ואף לא ברי שמיעה. קטנים הם - תינוקות. ובודאי שהמטרה לא תושג אצל פעוטים אלו. כלום יודעים הם ליראה את ה', לשמור מצוותיו. הלוא אף קרוא וכתוב אינם יודעים! ואם תאמר, ומי אומר שאכן מצווה התורה להביא אף את העוללים, תינוקות שאינם מבינים מאום. שמא מדבר הכתוב בילדים כבני שית כבני שבע, שהגיעו לגיל חינוך.

אין לומר כן, שהרי מקרא מלא הוא, וכפי שנאמר בפסוק הבא: "ובניכם אשר לא ידעו, ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיכם". (דברים לא, יג). פסוק זה מדבר במפורש על אותם בנים אשר לא יודעים עדיין את גדלות הבורא

הרב ישראל מאיר לאו

ויראתו, אך הינם ברי שמיעה ובני לימוד. עליהם אומר הכתוב, שהם אלו שהגיעו לחינוך וכבר מבינים ומסוגלים לשמוע וללמוד - ינצלו את ההזדמנות המופלאה הזו, בעת הזאת, ישמעו וילמדו את דברי התורה, ומעתה ישכילו ליראה את ה' אלקיכם.

מכאן נראה ש"הטף" המוזכר בפסוק הקודם, מדבר אף בעוללים רכים, קטנים אשר אף לגיל חינוך לא הגיעו. ושוב עולה השאלה - הטף למה באין?

על שאלה זו, ענה ר"א בן עזריה, במשפט שבגיננו התבטא רבי יהושע ברוח זו: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא שמעתי דבר חידוש יותר מזה! ואלו דברי ראב"ע: והטף למה באין - כדי ליתן שכר למביאייהו. אמנם כן, אין כל תועלת לעוללים ולתינוקות הללו כשהן באים ליום הקהל. אין להם כל התעלות או הרגשה באסיפה זו. הם אינם יכולים לשמוע, ק"ו שלא ללמוד, הם אינם יכולים להגיע אל המטרה העיקרית - יראת ה'. אם כן למה הן באין? ענה ר' אלעזר בן-עזריה: "כדי ליתן שכר למביאייהו". כדי להעצים את שכרם של הוריהם, כדי להגדיל את זכותם, לכן נצטוו ההורים להביא את ילדיהם. קשה "להיסחב" עם ילדים רכים בני שנתיים ושלש עד לירושלים, קשה עוד יותר להידחק עימם בתוך המון רב ועצום, וקשה מנשוא להישאר כשהם על זרועות הוריהם, ולשמוע וללמוד את דברי התורה המושמעים באסיפה זו.

וככל שקשה - יגדל השכר. לפום צערא - אגרא! ככל שהאבא יתאמץ יותר ללמוד בעודו מחזיק את בנו על שכמו, יזכה לשכר רב. כפי מאמציה של האם להשגיח על פעוטה ולשמוע את דברי התורה - יגדל שכרה. ליתן שכר למביאייהו.

דומה, בעקבות דבריו של ר' אלעזר בן-עזריה, שלא רק שתשובה אין כאן, אלא השאלה מתעצמת שבעתיים. וכי מה תכלית יש להשי"ת שיהא צער להורים, שיהיה להם קשה לשמוע וללמוד את דברי התורה.

אולי יש לומר, כפי שהדגשנו לעיל, ככל שהאדם מוסר נפשו על דברי תורה, ככל שמתגבר ומתאמץ על אף הקשיים והמכשולים, להבין את דברי ה' - כך מידה כנגד מידה, יגדל וירבה שכרו.

הקהל - הטף, השמיטה והעם

אם כך, מדוע צריך להביא את הילדים דוקא? למה לגרום לילדים, לתינוקות הללו, צער ועגמת נפש. הלוא הם אינם מקבלים כל שכר על בואם, אינם מתוגמלים כלל על כך שנאנקים ונדחקים בהמון העצום הנאסף במקום. ואם כן למה הם באים?

לכאורה, ניתן היה לתפוס את החבל בשתי קצותיו. מחד - לגרום קושי להורים, כדי שירבה שכרם, ומאידך - לא לנצל לשם כך את אותם עוללים ויונקים. זאת, על ידי צווי על כל איש ואישה מישראל, להביא עמו מביתו באשר הוא - אבנים ועצים, אל בית ה', ולהחזיק את הסלעים והקורות במשך כל קריאת-התורה. בזה, היה שכרם רב עד למאוד, שמתאמצים להחזיק משא כבד במשך היום כולו, ובכך גם לא היה נגרם צער לתינוקות.

תמיהה זו, תמה בכלי יקר שם: "אמרו רז"ל, אנשים באו ללמוד, נשים לשמוע, טף למה באים? ליתן שכר למביאייהן. משמע מזה שמדבר בטף שלא הגיעו לחינוך וכו', וזהו דוחק גדול, כי זה דומה כאילו ציוה ה' שישאו עליהם משא מעצים ואבנים לבית ה' כדי ליתן שכר למביאייהן".

בכלי יקר ביאר בהרחבה ובאופן נפלא את הנושא המדובר. אולם אנו באים לבאר בדרך נוספת ולהבהיר את התמיהות שהעלנו, ובכך תתבאר מהותה של מצות הקהל.

בהקדם הבנת מצות הקהל, עלינו להוסיף ולעיין בדברי הגמרא שבה מוצגים דברי ר' אלעזר בן עזריה, ובהם נמצא בעז"ה, את החוט המקשר והמפתח למצוה נשגבה זו - מצות הקהל.

ד. וה' האמירך היום

בפתח הדברים מספרת הגמרא [שם]: מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר חסמא שהלכו להקביל פני ר' יהושע בפקיעין. לשאלתו של ר' יהושע מה חידשו בבית המדרש, נענו ואמרו את דרשתו של ר' אלעזר בן עזריה בדבר מצות הקהל, שבה חידש כי הטף באין, בכדי ליתן שכר למביאייהן.

משראו את התלהבותו כי רבה באמרו: "מרגלית טובה היתה בידכם, ובקשתם לאבדה ממני!!" הוסיפו ואמרו לר' יהושע דבר נוסף שאמר ר' אלעזר בן עזריה באותה דרשה: "את ה' האמרת היום, וה' האמירך היום" (דברים כו, יז-יח). אמר להם הקב"ה לישראל: אתם עשיתוני חטיבה אחת

הרב ישראל מאיר לאו

בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם. אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, דכתיב: 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד' (דברים ו, ד), ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, שנאמר 'ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ' (שמואל ב ז, כג).

מהדרוש השני, של ראב"ע ניתן להשליך על מדרשו הראשון העוסק במצות הקהל. בדרוש בו עסק בענין ייחודו של ה' בעולמו ושל עם ישראל בעולם, מוצאים אנו דבר נפלא. ההכרה החזקה ביותר, האיכותית ביותר בין עם ישראל לבוראו, מתבטאת בכך ששניהם יחידים בעולם. תמורת הכרה והכרזה זו של עם ישראל: "ה' אלקינו ה' אחד", מבטיח ה' כי עושה הוא את עם ישראל לחטיבה אחת בעולם, ומשתבח: "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ".

ה. קודשא בריך הוא, שבת וישראל – חז הוא

אחד הדברים המורים על הקשר בין בורא עולם לעמו, ובין עם ישראל לאביו שבשמים, היא השבת:

"ושמרו בני ישראל את השבת... ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם" (שמות לא, יז). האות והסימן המייצג את הקשר שבין העם לבוראו, היא השבת.

דברים אלו מפורשים במדרש [המובא בתוספות בחגיגה ג ע"ב, ד"ה ומי כעמך ישראל]: "שלשה מעידין זה על זה, ישראל ושבת והקדוש ברוך-הוא. ישראל והקב"ה מעידים על השבת שהוא יום מנוחה. ישראל והשבת מעידים על הקב"ה שהוא אחד. הקב"ה ושבת מעידים על ישראל שהם יחידים באומות".

מכאן אנו למדים יסוד חשוב ונפלא, השבת שעליה מכריזים הן הקב"ה והן עם ישראל כיום מנוחה, היא נותנת את הגושפנקא הרשמית ומעידה על ה' ועל עמו כיחידים. זה יחיד בעולמו ואלו יחידים שבאומות. ביסוד העניין, נראה כי דוקא השבת נבחרה לייצג נאמנה את עובדת היות הקב"ה ועם ישראל יחידים בעולם, בשל היותה יום המנוחה. ביום זה שבת הקב"ה מכל מלאכתו אשר עשה, ויום זה הוא יום מנוחתם של עם ישראל, המקדשים אותו ושובתים בו מכל מלאכה.

הקהל - הטף, השמיטה והעם

מדוע נבחרה דוקא השבת, ולא מצוה אחרת?

דומה שהסיבה נעוצה בדברי המדרש המצוטטים לעיל: "הקב"ה וישראל מעידים על השבת שהיא יום מנוחה". לכאורה מה בכך, מה גדולה נעוצה בעדות זו של השי"ת ועם ישראל כי יום זה הוא יום מנוחה. מה נעוץ בשורש אבחנה זו, שהשבת יום מנוחה היא, שבעטיו נבחרה השבת להעיד על הקב"ה ועל עם ישראל כי הם יחידים בעולם?

התשובה לכך טמונה במהותה של המנוחה בשבת. המנוחה ביום השבת אינה כשאר המנוחות הנוהגים בסתם יום-של-חול. אין הכוונה למנוחה, לבטלה, "להתאורר". אין הכוונה למנוחה שהעתיקו שאר האומות מן השבת. הנוצרים קבעו לעצמם יום מנוחה שבועי ביום ראשון בשבוע. המוסלמים לעומתם בחרו את יום שישי. אך כלום דומה "מנוחתם" למנוחת השבת? אין לזה דמיון!

שכן אצלם, אצל שאר האומות, מתבטאת המנוחה, בסגירת העסקים פחות או יותר, ביציאה לבילוי, לחיק הטבע ולנופש. כלום מצווים הם לכבול את עצמם באיסורים וסייגים? האם מי מהם נצטווה להקריב מהנאותו ומחומריותו על מזבח המנוחה? התשובה שלילית, ודאי שלא. המנוחה שלהם נוצרה בכדי להגביר את החומריות, בכדי להוסיף על הנהנתנות. לנפוש, ליהנות, לבלות.

אצל העם היהודי, להבדיל אלף אלפי הבדלות, השבת נקבעה כמנוחה, בתור מנוף להתעלות רוחנית. היא המסייע להידוק הקשר היהודי לקונו.

משום כך, אנו מצווים ומוכנים בנפש חפצה להקריב מהנאותינו הגשמיות למען מטרה נעלה זו.

לשם כך, אנו מונעים עצמנו מעשיית ל"ט אבות מלאכות, תולדותיהם וסייגיהם, אשר נדמים בעיני כל בן נכר לפלא ואף לשגעון. היעלה על הדעת, שאדם מרצונו החופשי יסכים לא להבעיר אש בשבת? לא לנסוע במכונית? וכי לזאת - מנוחה יקרא!?

אנו, כיהודים, מבינים ומשכילים כי רק כך, אך ורק בצורה כזו, על-ידי הקרבת השאיפות החומריות והרצונות הגשמיים, ניתן להתקרב לאבינו שבשמים.

הרב ישראל מאיר לאו

זו הסיבה, שהשבת היא החוט המקשר, היא המעידה על הקב"ה וישראל שהם יחידים. שכן שום אומה בעולם לא תשכיל ולא תקבל תופעה מוזרה שכזו, הפוגעת באיכות חייהם ובמנעמי הגוף, ועוד ביום שנקרא "יום מנוחה". על כן זהו החוט המשולש בו פותח המדרש: "שלשה מעידים זה על זה, ישראל ושבת והקב"ה".

ו. שבת הארץ

בדומה לשבת, שהיא יום המנוחה השבועי, נצטוינו על מצות שמיטה, שהיא שנת המנוחה של הארץ, של האדמה: "ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כה, ב). בשביתה זו, שביתה הארץ נצטוינו בשתי שמיטות. שמיטת הקרקע ושמיטת הכספים. מחד - עלינו להשבית את הקרקע מכל מלאכה, ככתוב (ויקרא כה, ד): "ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ... שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור". ובנוסף להפקיר את הקרקע לכל דכפין, כמצווה (שמות כג, יא): "והשביעית תשמטנה ונטשתה, ואכלו אביוני עמך ויתרם תאכל חית השדה". ומאידך - גם הכספים והחובות מתבטלים ומבוטלים, כפי שנאמר (דברים טו, ב): "וזה דבר השמיטה, שמוט כל בעל משה ידו".

גם מושגים אלו, הינם יחודיים לעם היהודי, ולו לבדו. שהרי גם אם את מנוחת הקרקע מוצאים הם כנכונה וכמיטיבה עם האדמה והצמחים, עדיין אינם יכולים לתפוש ולהבין הכיצד מוותר אדם מרצונו החופשי ומסכים לקיים מצוות מוזרות אלו, לאבד בידיו את גידוליו השייכים לו והנמצאים בבעלותו ולהפקירם לכל אדם ובהמה. כיצד יתכן שאדם מוכן למחול על חובותיו, לוותר על כספו שהלוי ממנו.

כאמור, דבר זה ניתן להבנה רק בהרגשתו של היהודי. כאשר הינך מוותר על חפצך האישיים, מוחל על חובותיך וכספיך. את כל זאת הינך מקריב על מזבח הקרבה וההתעלות, ההתייחדות וההשתוקקות בינך ובין קונך.

גם שבת זו, שבת הארץ, מצטרפת אל השבת השבועית, יום המנוחה, ומעידה על בני-ישראל כי יחידים המה באומות.

ז. לכו ועשו סוכה

את ההבחנה המדוברת, בין הנכרי שאינו מוכן להקריב מאום מנהנתנותו האישית, ובין היהודי המקריב רבות בכדי להתדבק באלוקיו ובצור עשהו, ההבדל העמוק הלז מתברר דוקא מתוך מצוות סוכה.

לעתיד לבוא, נאמר במדרש תנחומא, פר' שופטים, ט, פונים אומות העולם ומבקשים מהקב"ה שינסה ויתן להם את התורה לקיימה: "אמר להם [הקב"ה לאומות], מצוה קלה אני נותן לכם, אם אתם משמרין אותה אתן לכם שכר כישראל. אמר להם, לכו ועשו סוכה. מיד כל אחד ואחד הולך ועשה לו סוכה. והקב"ה מוציא חמה מנרתיקה, וכל אחד מבעט בסוכתו ויוצא".

הגויים נכשלים במבחן, הם נשברים ברגע האמת. כל עוד שהיה מזג-אוויר נוח וקריר, לא היתה להם בעיה לעבור ולהתגורר בסוכה. אך ברגע שקצת היה קשה, בעת שהשתנה מזג-האוויר, מיד כל אחד מבעט בסוכתו ויוצא.

הנכרי אינו מסוגל להקריב מנוחיותו והנאותיו עבור מצוה ומטלה. ברגע שהדבר מתנגש אם מאוייו ותשוקותיו, הוא מתמרד ומבעט. היהודי, לעומתו, מוכן לקבל את כל גזרותיו, חוקיו ומשפטיו של הקב"ה באהבה, הכל במטרה להתקרב אליו, להידבק בדרכיו ולאהבה אותו.

ברור, אם-כן במה משתבח הקב"ה כשהוא מכריז ואומר: "ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ!"

ח. מקץ שבע שנים... בחג הסוכות...

מעתה, מתברר הקשר והשייכות של מצות הקהל דוקא למועד זה של שנת השמיטה וחג הסוכות. שכן בשני מועדים אלו, מונצחת ההקרבה היהודית, הויתור על מנעמי החיים הגשמיים בעד התעלות רוחנית ותמורת הקרבה אל השי"ת.

ואשר על-כן, דוקא במועד זה מצטווה העם כולו להתאחד ולהתלכד במטרה לשמוע את דברי-התורה ללמוד את חוקיה במטרה ליראה את ה' אלקיכם. כדי להשלים את המעגל, עלינו לבאר מדוע אם-כן נצטוינו במצות הקהל, בשנה השמינית ולא בשנת השמיטה עצמה. וזאת נעשה על פי סיכומם של

הרב ישראל מאיר לאו

בעלי-התוספות [שם], שלאחר ציטוט המדרש העוסק בעדיותיהם של ישראל, השבת והקב"ה, מסיימים במשפטים הבאים: "ועל זה סמכין לומר "אתה אחד" במנחה בשבת, אע"פ שאינו מדבר מעניינא דשבת כמו ערבית ושחרית".

בעלי-התוספות מקשרים בין דברי המדרש העוסקים בעניין ייחודיותם של הקב"ה וישראל בעולם, לתפילת מנחה בשבת העוסקת באותו נושא: "אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". ומבארים, שעל-אף שבתפילה זו לא מוזכרת השבת ומהותה כבשאר התפילות [כמו בערבית שבה אנו אומרים "ויכולו", ובשחרית שבה אומרים "ושמרו בני ישראל את השבת"], אולם דווקא תפילה זו היא מהותה של השבת. שכן השבת היא הגורם המקשר והמביע יותר מכל את עובדת היות הקב"ה אחד ושמו אחד, ומאידך את היות עם ישראל גוי אחד בארץ.

תפילת מנחה היא זו שנבחרה, להביע את הקשר בין השבת להשי"ת ועם-ישראל, שכן לקראת סיומה של השבת, לאחר שקיימוה בני-ישראל ככל חוקותיה ומשפטיה, הקריבו בה את נוחותם בתמורה למנוחה האמיתית, מנוחה בצל כנפי השכינה, זהו הזמן המתאים ביותר בו מכריזה השבת: "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ".

והוא הדין, בשנה השמינית, שבה עדיין נוהגים דיני שביעית בספיחין ובתבואה שגדלה שליש בשמיטה, שנה זו היא מהווה בעצם את סיום שנת השמיטה. לכן נבחרה שנה זו, לייצג ולהציג את העם, שהקריב בה במשך שנה שלמה את רכושו וכספו, את תשוקותיו וגשמיותו על מזבח הקרבה לה', דוקא בעת זו ראויים אנו למצות הקהל בה אנחנו מכריזים כלפי שמיא: "ה' אלקינו ה' אחד", וה' משיב לעומתנו: "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ".

ט. ליתן שכר למביאיהן

משום כך, זו גם הסיבה שעל ההורים להביא את הטרף, את העוללים למעמד נשגב זה. שהרי במעמד זה, במועדים אלו - בשנת השמיטה ובחג הסוכות - אנו מצהירים קבל עם ועולם שאנו נאמנים להשי"ת ללא סייג, ומקבלים על עצמנו בשל כך, גם ויתורים בתחום הגשמי, פחות צרכים ופחות גשמיות ויותר קרבה לאלקים.

הקהל - הטף, השמיטה והעם

אנו מביאים את ילדנו הרכים, למרות שקשה לנו, קשה מאוד. למרות כל זאת, אנו מוכנים לעשות כל מאמץ, כדי לזכות ולהבין את התורה, לשמוע אותה ללמדה ולקיים מצוותיה.

את היסוד הזה, שהוא העיקר הראשון והבסיס המקשר בינינו ובין אבינו שבשמים, המביא אותנו לדרגת "יחידים שבאומות", את הקשר הזה אנו מבטאים באמצעות ילדינו שאינם מבינים עדיין, אך אנו מביאים אותם מחד - כדי להפגין שאין מאמץ ואין קושי אשר ירתיעונו מלשמוע ולעסוק בדברי תורתך, ומאידך - לטעת בקרב העוללים, מגיל ינקות, עם חלב-אמם, את ההכרה בהקרבה. נכון, גם להורים קשה, גם לילדים קשה. אבל זהו האמצעי המוביל אל המטרה. זהו הקשר האמיץ בין שניים "יחידים", הקב"ה שיחיד בעולמו ועם ישראל היחידים שבאומות.